KFB § 44 Nytt stöd till studieförbunden

Ärendenummer: RS 2026/1799

Kultur- och fritidsberedningens förslag till regionstyrelsen

- Stöd till studieförbunden under 2027 fördelas enligt nuvarande gällande modell.
- Regiondirektören får i uppdrag att under 2027 utforma en ny stödmodell för studieförbunden. Modellen ska redovisas för beslut om implementering med start inför bidragsåret 2028.

Jäv
Malin Vinblad (M) anmäler jäv och deltar inte i handläggningen av ärendet.

Sammanfattning
Region Gotland fördelar årligen cirka 2,8 mnkr i stöd till studieförbunden. Det nuvarande fördelningssystemet bygger helt på historiska volymer (antal genomförda timmar och deltagare). Förvaltningen ser ett tydligt behov av att utveckla stödgivningen mot en mer **målstyrd, framåtblickande och samordnad modell** som stärker studieförbundens roll i Gotlands regionala utveckling. Förvaltningen föreslår därför att stödet från och med bidragsåret 2028 blir tvådelat:

- **70 % Basstöd:** Fördelas utifrån Folkbildningsrådets kommunala beräkningsmodell baserat på genomförd verksamhet. Detta säkrar studieförbundens grundläggande infrastruktur och långsiktiga förutsättningar.
- **30 % Verksamhets- och utvecklingsstöd:** Fördelas utifrån en framåtblickande verksamhetsplan och ansökan kopplad till utpekade fokusområden och regionala behov (såsom folkhälsa, civilsamhälle, demokrati och beredskap). Denna del ger förutsättningar för ökad målstyrning & samverkan.

För att ge studieförbunden goda förutsättningar till omställning och erbjuda stöd i planeringen föreslås att 2027 blir ett övergångsår då nuvarande modell gäller, samtidigt som den nya stödformen implementeras.

Bedömning
Att fördela 100 procent av stödet via kommunsnurran innebär att 92 procent av medlen fördelas helt reaktivt utifrån två år gammal statistik. Detta möter inte de identifierade behoven av ökad proaktivitet, tydligare koppling till regionala mål eller stärkt samverkan. Det skulle också innebära att stödgivningen till studieförbunden avviker från övriga verksamhetsstöd inom kultur- och fritidsområdet, där målstyrning och uppföljning krävs.

Förvaltningen bedömer samtidigt att det är viktigt att övergången sker på ett sätt som ger studieförbunden goda förutsättningar till anpassning och trygghet. Förvaltningen har därför vägt samman behoven på följande sätt:

- Rimlig omställningsperiod: Genom att behålla den nuvarande modellen under hela 2027 ges studieförbunden god tid att förbereda sina organisationer inför det nya systemet.
- Aktivt stöd och vägledning från förvaltningen: Under 2027 kan förvaltningen erbjuda riktade workshopar, rådgivning och metodstöd för att hjälpa studieförbunden att formulera sina verksamhetsplaner utifrån de nationella och regionala målen. Syftet är att avdramatisera ansökningsförfarandet och göra den administrativa tröskeln så låg som möjligt.
- Flexibel och väl avvägd modell: Den föreslagna 70/30-modellen tillgodoser studieförbundens behov av ekonomisk förutsägbarhet genom att 70 procent fördelas som ett tryggt basstöd, samtidigt som 30 procent möjliggör utveckling, samverkan och proaktiv målstyrning.

Sammanfattningsvis utgör förslagets upplägg – med en 70/30-fördelning kombinerat med ett övergångsår med erbjudande om stödfunktioner – en balanserad väg framåt som förenar regionens ansvar för ändamålsenlig användning av skattemedel med studieförbundens behov av stabilitet och stöd i omställningen.

Ärendets behandling under mötet
Malin Vinblad (M) anmäler jäv och deltar inte i handläggningen av ärendet.

Ärendet föredras av Karin Leoson, kulturstrateg, regionstyrelseförvaltningen

Ordföranden yrkar att förslagen till beslut omformuleras till

- Stöd till studieförbunden under 2027 fördelas enligt nuvarande gällande modell.
- Regiondirektören får i uppdrag att under 2027 utforma en ny stödmodell för studieförbunden. Modellen ska redovisas för beslut om implementering med start inför bidragsåret 2028.

Ordföranden ställer proposition på eget yrkande och finner att det bifalls.

Beslutsunderlag
Bilaga: Återkoppling Gotlands Bildningsförbund
Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2026-10-15

Skickas till
ABF
Bilda
Folkuniversitetet

Medborgarskolan
NBV
Sensus
Studiefrämjandet
Studieförbundet Vuxenskolan